

hoort bij
hij voor
t „wezen
ij vat het
isme er
et opzet-
Duitsche
grondig
am met
p Luther,
naar zijn
man. Of
n andere
dat hier
schillende

Hij houdt
niet vol-
t men ze
eenheid...
e instituut
het juist,
ner naast
geschiedt,
ake.

trijft, dan
aanhoudel-
e protest,
oos, dat
m liepen
worstelde
te, welke
er wordt
gen hier

et heden
verschijft
e gegeven
niet eens.
de kroon
Het Chris-
ends. Met
de zij in
niet doet,
den. Het
protestant-
at op in
en plaats.
niet. En
elven om
te mager

bijzonder

en krach-

sestelijken

been te

alvindsme

HEPP.

en wonder.

sprekende

ik onlangs

rjven van

en géén

dat Dr A.

over het

braut" van

de aposte-

gesproken

tikel geen

ig gegeven

nummer". II.

antwoording

de „Delfs-

er noodig;

daar staan

ij nietigen

zegen zal

en kinderen

redacte-
te, even-
laalt" dik-

En daar-

m, en voor

„God heeft

Ik zie de dingen zoo. „Zegen" is volmaakt iets anders dan „succes". Zekere groei van de Chr. Geref. Kerk en overzoor van de Geref. kerk (ik noem die er duidelijkheidshalve bij) is volstrekt geen bewijs van zegen. Dat heb ik trouwens al geschreven in mijn 3 „slaande" artikelen. Als ik op een zondig pad ben of anderen een verkeerd kant uitleid, en God laat toe, dat ik veel medestanders krijg, dan is dat een strik voor mij, een oordeel. Als ik slecht preek, en mijn kerk loopt vol, dan is dat een gevaar voor mijn ziel, een oordeel, een loslating. Is het beginnel van eenige kerk niet goed, en geeft een groot getal een zeker gevoel van behaaglijkheid en een stemming van: „we komen d'r wel", dan is die kerk onder het oordeel. Want die kerk moet nooit inslapen. Ik moet iederen dag nog kunnen erkennen, het goed recht van 1834 en 1886 en 1892, en een Chr. Geref. moet hetzelfde kunnen doen van zijn verlaten in '92. Hij moet kunnen zwerven bij God, op goede, duidelijke gronden: toen greep mijn kerk de absolute waarheid. En dan moet tussen die twee belijders niet de een of andere complimenteuzen dagblad-schrijver, doch de Schrift en de belijdenis en de historie oordeelen. De zegen kan zijn bij iemand, die alleen staat. Een getal zegt niets.

De zegen is ook niet „bewaring voor de zonde". Want dat laatste is negatief, het eerste positief. Nu eenmaal Chr. Geref. menschen bestaan en kinderen krijgen, is het een bewaring voor zonde, als zij niet de jeugd laten zwerven.

De zegen is in Gods huis óók niet, dat ik in de algemeene genadegaven Gods deel. Dat ik den grootsten gemeenen deeler van de gaven Gods heb, en de rest buiten beschouwing laat. Dat is geen zegen, doch zonde, en verzuim van zelfonderzoek. Want Gods huis leeft van de onderscheidingen, van de specialiseering. Algemeene genade is minder dan bijzondere genade. Het is gruwelijk oppervlakkig, als iemand, zonder te vragen, of hij in zijn speciaalste levensverzuim Gods zegen ontvangt, zich vergenoegt met te constateeren: ik deel met anderen in een algemeene zegen. Want het is een levenswet, dat krachtiger en persoonlijker leven ook meer en meer zich verbijzondert, iets eigs heeft. Het genadeleven verrijkt deze algemeene levenswet nog. Teruggang naar de algemeene dingen — om daarin den „zegen" te zien, is dus arm, schuldig, irreligieus. „Vetigheid der aarde" en groei en een groot getal zijn zoowel aan Jakob als aan Ezaú¹⁾ beloofd; en o wee, wee nu over Jakob als hij gaat zeggen: ik heb met Ezaú vet en most en een groot getal; daarom heb ik den zegen: te Deum laudamus. Neen — Jakob moet den Jakobs-zegen hebben; hij moet Gods zegen hebben en gelooven in zijn allerbizonderste roeping: Israël te zijn. Ieder die het anders ziet, laat Jakob zijn eigen eerstgeboorterecht verkwaanselen, maakt de ondankbaarheid tot een deugd, en zie zij is goddeloosheid. Daarom is het oppervlakkig niet alleen, maar ook uiterst gevaarlijk (en zeer algemeen helaas) wanneer men het christendom dezer dagen, dat toch al aan slaapziekte lijdt, troost met te zeggen: gij hebt een zegen, dien ieder een hebben kan. Zoo is het gevaarlijk voor de christelijke bezinning, het is gevaarlijk voor de tot permanente bekeering geroepen kinderen Gods, als een „Rotterdammer"-redacteur constateert: de Chr. Geref. Jongelingsbond heeft getallen, en een blad, en een applaus, en de Geref. Jongelingsbond heeft hetzelfde; derhalve God „zegen" beide. Want zegen, die mij troost, door over mijn werk en over mijn beginsel, en ook over mijn afzondering Gods goedkeuring achteraf (en dan alleen door geloof waar te nemen) te schenken, zulk een zegen is een bevestiging van mijn speciaalste bezit.

Dezerzijds is dat het Gereformeerde zijn.

Generzijds is dat het Christelijk-Gereformeerde zijn.

Tusschen die twee is een gericht; hun ja en neen staan in Gods huis tegenover elkander. En geen „Rotterdammer"-roes mag tusschen die twee oordeelen; en nog veel minder het probleem verdoezelen. Want dan slaat men de tegenover elkaar staande partijen beide in het gelaat.

Zoo is dus zegen niets anders dan in mijn kenmerkend levensbezit (waardoor ik mij krachtens Gods genade van anderen durf onderscheiden om des gewetens wil, ja waarin ik geloof dat Hijzelf mij onderscheiden heeft) almeer door het geloof versterkt te worden, en dat „in den weg" der gehoorzaamheid. Het wandelen in de geboden — dat is de zegen. Niets anders.

En nu valt er niet aan te ontkomen: een van beide: de „Rott." heeft een ander begrip van „zegen" dan ik (maar dat geeft het blad geen recht mij te beledigen, temeer waar ik die dingen al jaren lang bepleet), of het blad heeft zijn interkerkelijkheid verloochend, door te zeggen dat de zegen van den levenden God op de Chr. Geref. Jongelingen viel. Het blad moet dat noch mijn kerk, noch hun kerk zeggen. Want tusschen de Chr. Geref. kerk en de mijne ligt een groote kwestie: wat is de gehoorzaamheid? Volgens de Chr. Geref. kerk is het gehoorzaamheid aan de geboden Gods (die van geen wijken en wankelen weten), dat zij zich van de Geref. kerken separeeren; dat zij afzonderlijk vergaderen, dat zij af en toe (dat wil dus zeggen elken dag, want zij moeten in Oct. 1929 nog met eede bevestigen hun separatie van 1892) God zingend aanroepen (het voornaamste stuk hunner dankbaarheid bewijzen volgens Zondag 45) zingende (met „De Waker" mee):

Breng, Heer, al uw gevangenen weder;
(waaronder ik dus ook ben). Een goed chr. geref. be-

¹⁾ Hetzelfde is te zeggen van Potifar en Jozef, Gen. 39, zoals mij vanmorgen nog trof bij de Bijbellesing na de Rotterdammer-leetuur.

²⁾ Ik zeg dat niet voor het eerst. En daarom is het armoe-dige onbehoevenheid van den heer Diemer, als hij nu een paar briefschrijvers laat zeggen: die De Schilder wil niet eens hebben, dat je de Chr. Geref. felicitat. Is de heer Diemer niet te bewegen, behoeft hij te discussieeren? De kwestie te stellen! Zijn blad moet niemand op die manier felicitat. de Naam Gods is te groot voor een paase-partout, en de „zegen" een te zwaar begrip.

schouwt mij als een gevangene, die uit zijn kluisers moet bevrijd worden. Hij ziet mij gaan op een zondigen weg. Hij bidt, als 't goed is, en als zijn gebed geen frase is geweest, ook om de persoonlijke terugleiding van den heer H. Diemer uit de gevangenis der Geref. kerken.

Omgekeerd beschuldig ik hem van ongehoorzaamheid, van onnooide separatie, van verscheuring van Christus' lichaam zonder noodzaak. Door mij des Zondags te voegen tot de Geref. kerk (en dat te doen niet in een vergadering waar ik een spreker hoor, of een nuttige vereeniging bezoek, maar onder den zegengroet die de samenkomst stemt tot samenkomst van God met Zijn volk) belijd ik, dat ik niet mee mag doen aan de separatie. Wij bidden des Zondags tegen elkaar in. Men kan dat nu wel verdoezelen door langademige liefdeliedjes te zingen, maar alle liefdeliedjes moeten den nood der „geliefden" eerst gaan zien. Wie dat niet doet, heeft heeltemaal niet lief; de liefde van „De Rotterdammer" voor de Chr. Geref. „vrienden" (term van het blad zelf) is dan ook tot nu toe ook enkel maar „ondersteld". Ik houd niet van onderstellingen. „De Rott." passeert den nood der kerken, o.a. door een onwetenschappelijke en voorbarige vooropstelling van de pluriformiteit (zie verleden week).

De kerk staat nu eenmaal onder den druk; onder het absolute gezag, onder den hoogdruk der bergrede. Ik begeer geen dagblad, dat daaraan tomt; en als „De Rotterdammer" aan deze probleemstelling, waarin alle Gereformeerden plus Christelijk-Gereformeerden (voor-zoover hun naam waard) het in abstracto eens zijn, glorieus voorbijgaat door dit alernuchterste abc van kerkbegrip en Christendom en bergrede te noemen een onbegrijpelijke felheid, — nu, d a n ben ik bereid tegen het blad te waarschuwen. Ik begon met de idee: men verschaft zich, men is te ver gegaan; dat kan ook mij dagelijks gebeuren. Maar maakt men hier een beginsel van de negatie van de bergrede, preekt men den menschen een kerkbegrip, waaruit het absolute gezag en de strikte binding aan Gods bijzondere tegenwoordigheid is weggevaagd en weggeredeneerd, dan zal ik niet nalaten, tegen den geest van het blad te waarschuwen. Ik wil wel een dagblad, dat zwijgt over die dingen. Ik behoeft niet overal alles te zeggen, wat ik belijd. Maar ik mag er nergens tegen in gaan. Als „De Rotterdammer" zo'n kerkbegrip huldigt, als hier door de regels doorkomt en daar een beginsel van maakt, dan preekt de heer H. Diemer tegen mij in; en dan moeten we helaas kiezen of deelen.

Liever weer in de verdrukking met onze pers dan dat onze pers, die eerst door de Gereformeerde menschen groot geworden is, ons zoo en passant de abc beginselen van dr. Kuiper, van dr. H. Bavinck, van H. de Cock afneemt in naam van een z.g. treniek, die al zooveel moois genivelleerd heeft.

Laat mij het ronduit zeggen mogen: de kwestie of de Chr. Geref. kerk gezegend is van den Heere God, is tot deze kwestie te herleiden: leeft die kerk, niet in algemeene doch juist in haar speciale (Chr. Geref.) beginselen naar de geboden? Die vraag moet „De Rott.", als niet-theologisch blad, laten liggen. Zij heeft b.v. geen recht, een oordeel te vellen over de theologie van wijlen ds. J. v. d. Linden van Den Haag, toen die een brochure schreef over de vraag: Heeft de Chr. Geref. kerk recht van bestaan? Antwoord: neen!

Is nu ds. v. d. Linden — dien „De Rott." maar niet citeert — ook al een felle man, van wien men schrikt? Oeh, de menschen moesten eens wat meer schrikken tegenwoordig. Ze bidden allemaal elken Zondag tegen elkaar in en laten zich 's Maandags weer in slaap wieden, ook door vredeliedjes — ins Blane hinein! De werkelijkheid zien, mijne heeren! Geen vlucht uit het con-crolet!

Het is inderdaad mijn meening dat in de artikelen, die de directeur-hoofdredacteur van „De Rotterdammer" schreef, enkele van de allereerste beginselen, die ons voorgelacht greep, en die de bezieling gaven aan den arbeid van hen, die onze pers hebben aan 't werk gebracht, verloochend worden.

Of, was dat maar zoo.

Iemand die verloochent, weet wat hij doet.

Maar hier worden die eerste beginselen voorbijgezien.

En dat is erger.

„Felheid" wordt genoemd wat het christendom ziet als zijn allereerste axioma.

Onbegrijpelijk, en bedroevend, dat men deze dingen zoo gauw loslaat.

Volgende week ga ik verder.

Oefeningen der godsvrucht volgens Ignatius van Loyola.

Ds P. N. Kruijswijk, die reeds eerder in „Geref. Theol. Tijdschrift" uitnemende artikelen schreef over de christelijke mystiek, beweest zich ook nu nog op gelijk terrein. In „Hilversumsche Kerkbode" schrijft hij thans over de Exerctien van Loyola, den bekenden Jezufet, stichter der befaamde orde. Zijn boekje verscheen in 1892. We lezen:

In de retraits-huizen is het werkje van Ignatius van Loyola nog altijd leidinggevend.

Oefeningen zijn hier: „elke vorm van gewetens-onderzoek, overweging, meditatie, mondeling of inwendig gebed en andere geestelijke werkzaamheden". De grondregel is, dat er zulke oefeningen 5 maal daags geschieden, waarvan een te middernacht. Deze nachtelijke oefening schijnt tegenwoordig uitzondering te zijn.

Ter typeering: het bijzonder en dagelijksch onderzoek.

Eerste tijd: 's morgens, zoodra men opstaat, moet men het voornemen maken, zich zorgvuldig te hoeden voor de bijzondere zonde of het gebrek, dat men wil verbeteren.

Tweede tijd: na het middagmaal. Men vraagt aan God de genade, om zich te herinneren, hoe dikwijls men in die zonde of dat gebrek gevallen is, en om zich voortaan te beteren. Vervolgens doet men het eerste onderzoek, van zijn ziel rekenschap eischen over dat bijzondere punt. Te dien einde doorloopt men elk uur of deel van den dag, van het opstaan af, en teekent op een lijn zooveel punten, als men in die zonde of dat gebrek is gevallen. Daarna vernieuwt men het voornemen, zich te beteren tot aan het volgende onderzoek, dat men doen zal.

Derde tijd: na het avondmaal doet men het tweede onderzoek, insgelijks van uur tot uur, en op een tweede lijn teekent men zooveel punten aan, als men in die zonde of dat gebrek gevallen is.

In elke eigenlijke oefening is er in het algemeen:

1. een voorbereidingsgebed: alles moge zijn tot dienst en lof van God;
2. een eerste inleiding: men stelt zich zoo aan-schouwelijk mogelijk voor de plaats, waar zich afspeelt wat men overwegen wil: b.v. hoe mijn ziel gekerkerd is in dit lichaam;
3. een tweede inleiding: gebed aan datgene, wat men in die bepaalde oefening verlangt;
4. de eigenlijke punten van beschouwing en meditatie;
5. een biddende samenspraak tot God, tot Jezus, of (R.C.) tot Maria.

Nu is de eerste week gewijd aan de reiniging van zonde; de tweede week aan het kiezen van Christus als Koning; de derde week aan de bevestiging van het dusver bereikte in de beschouwing van het lijden van Jezus; de vierde aan het leven in de eenigheid met Christus: beschouwing van zijn heerlijkheid.

Da Kruijswijk voegt daar nog dit aan toe:

In dit alles spreekt zich uit de opvallende sterke geest van Loyola, waardoor er meermalen treffende opmerkingen zijn over de zelfoverwinning enz. Het is alles: blinde onderwerping aan God, aan Christus, maar bijzonder: aan de kerk en de geestelijke overheden. Dit oefeningenboek bevat zielkundig uitnemende opmerkingen, maar ze zijn terecht: exercitiën genoemd, er is een exercereen met het geestelijke. Bovendien is het alles „verdienste", wat de klok slaat, ofschoon er van genade niet gezwezen wordt. Het is één machtig geheel van kunstig in elkaar gepaste oefeningen, waardoor de biechtvader iemand op kan leiden tot God. Uiterlijke hulpmiddelen (vasten, waken, licht dooven, kaastijd) moeten medewerken.

Het laat zich hooren, dat in zulk een weg menige ernstige ziel iets schoons ziet. Want hier is een goed stuk zelfverlossing. Trouwens: van wedergeboorte en bekeering is bij Loyola niet veel sprake. Maar het is niet: het vluchten van Gods kind in Gods Woord, tot Zijn beloften, en daarmee tot den werkelijken God, die in Christus gemeenschap oefenen wil in verzoening en vrede: het is een vluchten tot God, dat onder den naam: „vereeniging met God" eer gesuggereerd wordt. Want het ligt goeddeels buiten de schrift, d. i. buiten de werkelijkheid om.

De Geestelijke Oefeningen van Ignatius van Loyola zijn ons soms nuttig, om goede aanwijzingen te geven. De geest die er uit spreekt, doet ons bovendien kennen den hartstochtlijken gloed der Jezuitenorde. Maar het kunstmatige in heel den opzet (dat veelal aan Rome eigen is), het tot het uiterste toe afgestemde en logisch doordachte, is ons een waarschuwing. Een waarschuwing, dat we bij onze eigen geestelijke oefeningen ons meer laten leiden door het levende Woord Gods, dan door de psychologie (zielkunde), al behoefte de laatste niet geheel uitgeschakeld te worden. Een waarschuwing ook, om er al het jagen naar het verdienstelijke bij uit te sluiten.

Zonder op de interpretatie van „exercereen" in te gaan, meen ik, dat deze critiek ons aller instemming hebben zal.

Altoes op één punt zou ik persoonlijk eenigszins anders willen spreken (ik geloof niet, dat hier een bewust contrast is). Het betreft, wat ds. Kruijswijk noemt „het tot het uiterste toe afgestemde en logisch doordachte", dat dan „ons een waarschuwing" genoemd wordt. Ik voor mij meen, dat het logisch doordachte nooit de mystiek in den weg staat; integendeel, dat het daarvoor noodig is als een levensvoorwaarde. Elke nederlaag, die men lijdt in de dingen der logica is m.i. een verhindering om te komen tot een anders mogelijken triomf — men vergeve hier dit weinig passend woord — in de mystiek. M.i. is b.v. de verdeling van de vier weken der oefeningen gelijk ze boven gegeven werd, niet logisch ingedacht en allermest systematisch gerangschikt door Loyola; en daarom wordt m.i. een waarschuwing ons gegeven door zijn exercitiën tegen het gebrek aan logica, dat erin ligt. Er in en er achter.

Maar wat ds. Kruijswijk voort opmerkt, heeft ons aller hartelijke instemming.

K. S.

BOEKBESPREKING

„Van de Voleinding", door Dr A. Kuiper, met een inleidend woord van Dr H. H. Kuiper. Eerste Deel. Kampen — N.V. Uitgevers-Mij. J. H. Kok. 1929.

Een bespreking van een boek, waarvan nog slechts het Eerste Deel voor ons ligt, draagt uiteraard een voorloopig karakter.

In zijn Heraut-artikelen over de „Voleinding“ stond Kuiper niet meer in zijn volle kracht.

Maar een „halve“ Kuiper is nog altijd meer dan zoveel andere „heele“ auteurs.

In zijn inleidend woord zegt Dr H. H. Kuiper, dat in dit werk ontbreekt „de machtige eenheid van conceptie, waardoor het geheel één welgeordend architectonisch gebouw wordt“.

Voorts deelt hij mede, dat een kleine honderd artikelen zijn weggelaten, deels omdat de uitgave anders te kostbaar zou worden, deels omdat ze grootendeels herhaling waren, deels ook omdat de daarin behandelde onderwerpen niet rechtstreeks met de Voleinding in verband stonden of niet ongerechtvaardigde bedenkingen hadden gegeven. Enkele onnauwkeurigheden of vergissingen zijn verbeterd.

Aan de bekwaam hand van Dr H. H. Kuiper was dit volkomen toevertrouwd.

Men kan hem niet anders dan dankbaar ervoor zijn. Zij, die Kuiper om zijn persoon en werk hebben liefgehad, zullen met de verschijning van dit boek ten eerste zijn ingenomen.

„Om Gods Heilig Woord“. Een episode uit den jongsten strijd over het dogma der inspiratie, door Prof. Dr A. G. Honig.

Kampen — N.V. Uitgevers-Mij. J. H. Kok. 1928.

In deze rede rekent professor Honig voornamelijk af met Seeberg.

Hij geeft van diens inspiratie-theorie een heldere uiteenzetting en levert daarop een kritiek, welke de onhoudbaarheid daarvan in het volle licht stelt.

Deze studie achten wij een belangrijke aanwinst voor de ontwikkeling onzer leer aangaande de Heilige Schrift.

„Willem Teellinck en de praktijk der godzaligheid“, door Prof. Dr H. Bouwman. Kampen — N.V. Uitgevers-Mij. J. H. Kok. 1928.

Teellinck is ongetwijfeld een man geweest, van wien groote invloed is uitgegaan.

Vooral door de breede citaten brengt Prof. Bouwman hem ons nader.

En hij is de kennismaking waard.

Toch stemmen we met de beoordeeling van Teellinck, gelijk die door Prof. Bouwman werd gegeven, niet in alle deelen in.

Wij gelooven, dat Engelberts, dien hij bestrijdt, in menig opzicht, ondanks verschil van standpunt, scherper zag dan hij.

De oorzaak is dunkt mij hierin gelegen, dat Prof. Bouwman niet voldoende onderscheidt tusschen Calvinisme en Puritanisme.

Theologen zij naast dit werk ook de lezing van het proefschrift van Dr Bronckema over het wezen van het Puritanisme aanbevelen.

HEPP.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:
Westmaas: M. P. Feringa, cand. te Utrecht en G. Melles, cand. te Zwolle.

Beroepente:
Tufdorp-Oostzaan: Dr H. W. v. d. Vaart Smul te Zuid-Bijerland.
Eestrum en Reijsum: J. Tijmes, cand. te Hoogeveen.

Aangenomen naar:
Antwerpen (België): H. J. Winter, cand. te Den Oever. (Wieringen).

Harkema-Opeinde: L. Tiesinga, cand. te Appelscha.
Vries (Dr.): W. J. v. Enk, cand. te Kampen.

Bedankt voor:
Beloes: Joh. Meynen te Zalk.
Hillegom: L. Oranje te Laren (N. H.).
Reeuwijk bij Gouda: W. J. v. Enk, cand. te Kampen.

Intrede te:
Echten (Fr.): G. Brouwer, cand. Tekst 2 Cor. 4:5.

Jubilea:
13 October: J. T. Colenbrander te Vriezenveen, 25 jaar.
19 October: Dr J. Jansen te Eindhoven, 25 jaar.

Geref. Comité „Davos“.
Dr K. Dijk, van Den Haag, hoopt, volgens de „Stand“, 16 Oct. a.s. naar Davos te gaan, om daar gedurende eenigen tijd de geestelijke belangen der Geref. parochies in en buiten het Sanatorium te behartigen.

Candidaten tot den H. Dienst.
Cand. W. J. van Enk, van Kampen, die het beroep naar Vries aannam, wil gaarne tot begin Januari de Geref. Kerken des Zondags met een stichtelijk woord dienen.

Beroepingswerk.
Te Rotterdam heeft de Kerkeraad der Geref. Kerk besloten, binnenkort over te gaan tot het beroepingswerk voor een predikant, waar Dr G. Elshove, aanvangende begin September j.l. van zijn gewonen dienst is ontheven, nu hij de taak van de geestelijke verzorging van „Eudokia“ op zich genomen heeft.

Ouderlingconferenties.
Te Utrecht zal Donderdag 17 October a.s. in het gebouw voor Chr. Sociale Belangen een Provinciale Ouderlingconferentie van de Geref. Kerken gehouden worden. Ouderling Aart H. Mulder, van Utrecht, zal een referaat houden over „De geestelijke verzorging van onze militairen“ en Dr F. A. den Boelt, van Amersfoort, zal refereren over: „De verkiezing der ambtsdragers“.

Voor de verkiezing van een comité-lid zijn gesteld de heeren: Dr W. Karseneyer te Oud-Loosdrecht en J. Sjaardema te Bunschoten. De penningmeester, J. Oudhof Mzn, van Westbroek, zal verslag uitbrengen.

Evangelisatie.
De heer H. Retel, Evangelist van de Classis Heerenveen, der Geref. Kerken, voor den Zuid-oosthoek van Friesland verzoekt ons mede te deelen, dat de pastorie, die vanwege de Classis te Hoornsterzwaag gebouwd werd, thans klaar gekomen en door hem betrokken is.

Het adres van den heer Retel is nu niet meer E. 115, Jubbega. Wie met een gift het Geref. Evangelisatiewerk in den Zuid-oosthoek gedenken wil, adresseere: H. Retel, Hoornsterzwaag. Het nummer van de postrekening bleef 79400.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:
Dordrecht (2e maal): J. Jongeleen te Hilversum.

Bedankt voor:
Vlaardingen: A. M. Berkhoff te Amsterdam-West.

GEREF. GEMEENTEN.

Tweetal te:
Tholen: A. v. Dijke te Nieuw-Beijerland en M. Hofman te Krabbendijke.

Bedankt voor:
Ierseke: J. D. Barth te Vlaardingen.

NEDERLANDSCH HERVORMDE KERK.

Viertal te:
Groningen (10e pred.-pl.): A. Altena te Rinsburg, P. de Bruyn te Driebergen, G. Elzenga te 's Gravenzande en H. W. te Winkel te Sneek.

Drietal te:
Colijnsplaat: D. Los te Scherpenisse, H. F. Pasma te Steenwijkerwold, en W. Reus te Westkapelle.

Beroepen te:
Acquoy bij Leerdam (toez.): N. H. Kupérij te Opdebosch.
Boxtel: A. Hagendoorn, Oost Ind. pred. met verlof te Amsterdam.

Dinxperlo: A. Keuzenkamp te Uithuisermeeden.
Eemnes-Buiten: W. L. Mulder te Voorthuizen.
Grifpskerke (Z.): toez.: I. P. v. d. Waal, cand. te Nieuw-Loosdrecht.

Hoogeveen (toez.): J. L. de Wolf te Vathernmond.
Kockengen: H. Bout, cand. te Huizen (N. H.).
Marrum (toez.): Tj. Jonker te Joure.
Meliskerke: W. J. J. Bakker, cand. te Utrecht.
Odoorn (toez.): L. C. ten Bruggen Cate, cand. te Ossendrecht (N. Br.).

Reeuwijk en Nieuwpoort: A. J. v. Rennes, cand. te Zeist.

Aangenomen naar:
Heenvliet: J. Mol v. Charante, cand. te Rotterdam.
Nijmegen: E. D. Speijberg te Egmond-Binnen.
Oostwold (Old.): L. Moolhuizen te Minnertsga.
Waddinxveen: P. de Looze te Renkum.

Bedankt voor:
Helswijk: P. de Looze te Renkum.
Brandwijk: J. D. v. Hof te Oud-Beijerland.
Enter: W. L. Mulder te Voorthuizen.
Droghda: J. A. ten Bokkeel Huinink te Numansdorp.
Giessendam-Nederhardinxveld: B. G. C. Steenbeck te Wierden.
Gouda (vac. Is. Voorsteegh): F. Kyftenbell te Feyenoord (Rotterdam).

Harawoert (toez.): J. K. Lofers, cand. te Wieringen.
Katwijk a. d. Rijn (toez.): E. Warmolts te Scherpenisse.
Krimpen a. d. Lek: G. C. Severijn te Waarder bij Woerden.
Menaldum: H. P. Fortgens te Voorschoten.
Marken: F. K. v. Evert, cand. te Den Haag.
Moerapelle en Sprang: H. Bout, cand. te Huizen (N. H.).
Nieuwpoort: J. G. Dekking te Bergambacht.
Ochten: E. V. J. Japchen te Maartensdijk (U.).
Trecht: P. Warners te Nederhorst den Berg.
Vladder: J. B. Stratingh te Boers (Fr.).
Willige-Langerak en Wilsom: H. Bout, cand. te Huizen (N. H.).
Woudrichem: J. C. Klomp te Westbroek.

Lazera van „De Reformatie“, die met zoveel sympathie dit blad ontvangen, wilt ook uw FAMILIE-ADVERTENTIE ter planting zenden.

Heden verscheen bij J. H. KOK TE KAMPEN:

Een Regentzoon in het Rampjaar

DOOR

N. W. VAN DIEMEN DE JEL

Colombier form. - Ruim 300 bladzijden

Met bandteekening van JOH. BRAAKENSIEK

Prijs f 2.75 - Geb. f 3.80

De bekende schrijver geeft hier een historisch verhaal uit het jaar 1672. Alle goede kwaliteiten, die een verhaal aantrekkelijk maken, zijn in dit boek verenigd. Het is een frisch, echt-Hollandsch boek, dat met groot genot door jong en oud zal worden gelezen.

Parochie-indeeling of Kerkplitsing

Een woord over den toestand en de toekomst der Kerk in de groote steden

door

Dr C. LINDBOORN

Pred. bij de Geref. Kerk te Amsterdam.

Prijs f 0.35.

Uitgevers:

ROSTERBAAN & LE COINTRE - GOES.

W. A. HOUTMAN & Co.

SINGEL 116 TEL. 68871

SCHIEDAM

PIANO'S ook voor kunstspel

Groote keuze

Matige prijzen

ORGELS

Franso levering door 't gehele land.

EEN BELANGRIJK

MARANATHA-BOEK!

HEDEN VERSCHIEEN:

DE CHRISTUSREGERING

of het in Openbaring XX in aansluiting bij de gansche profetie der Heilige Schrift beloofde

Duizendjarig Rijk

door

Dr A. M. BERKHOFF

Royaal form. - 344 bladz.

Prijs f 3.90 - Geb. f 4.90

In aansluiting aan zijn vroeger verschenen werk: „De Wederkomst van Christus“, geeft de schrijver in dit nieuwe boek aan de hand van talrijke gegevens der Heilige Schrift een beschouwing over het Duizendjarig Rijk, en levert verder voor zijn standpunt bewijsmateriaal uit Gereformeerde Bijbelsche schriften en uit vele werken van Geref. Theologen. Al zullen niet allen het standpunt van den schrijver deelen, toch is het boek meer dan waard dat het gelezen worde door ieder christen, omdat het een duister hoofdstuk uit de eschatologie zoo veelzijdig belicht en nader brengt tot het bewustzijn van den geloof.

Uitgave van J. H. KOK - KAMPEN

BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ

OOSTERBAAN & LE COINTRE

GOES

Telefoon No. 58 Tel.-Adres: OOSTERBAAN

LIDMATENBOEKEN

DISSERTATIËN

PRIJSCOURANTEN

CIRCULAIRES

BRIEFPAPIER

NOTA'S

ENVELOPPEN

LABELS

AANDEELEN

OBLIGATIËN

BESTEKKEN

KLEURENDUK

FIJNSTE GLICHEDUK

ENZ. ENZ.

Vergeet niet, indien ge prijs stelt op NET

DRUKWERK, onze adviezen in te winnen.

Vlugge levering - Concurrerende prijzen

GEEN ADVERTENTIE

in „DE REFORMATIE“ blijft zonder resultaat,

omdat zij door DUIZENDEN wordt gelezen!!

FILIPPUS

De Kalender Filippus

is voor verzending

gereed

Prijs 90 ct.

Premieboek:

Wandelen door geloof

Een keurige collectie Meditaties

van onderscheiden predikanten.

Prijs 95 ct.

De Kalender is bij uitstek geschikt

voor Zondagscholen

en Evangelisatieveren.

Vraagt de hiervoor vastgestelde

speciale prijzen.

J. B. v. d. BRINK & Co. - ZUTPHEN

Chr. Muziektijdschrift

„DE HARP“

met

maandelijkse Muziekbijlage

f 1.50 per jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neeft proef met een abonnement en U zult algehele voldoening smaken.

Administratie-Adres:

Planciusstraat 65 - Amsterdam

HILVERSUM

Roekt U een fijne Sigaar?

Of prefereert U een pijp?

Dan kunt U terecht bij

SIGAREN MAGAZIJN

„THE OLDSMOKER“

KERKSTRAAT 8 - HILVERSUM

Huize Eben-Haëzer

HOOFDWEG 38-42

AMSTERDAM - TEL. 53542

TEHUIS VOOR

OUDEN VAN DAGEN

f 10.50 per week

Diaconieën f 40.- per maand

VERSCHEENEN:

DIACONAAL

HANDBOEK

TEN DIENSTE VAN

Gereformeerde Diaconieën

door Mr. A. J. L. VAN BEECK

CALCOEN, Dr. J. HOEK,

Mr. L. LINDBOORN, Mr. R.

VAN MAARE, Mr. J. W.

NOTERBOOM, Mr. J. ORANJE,

Dr. J. C. RULLMANN, Mr.

JOH. H. SCHEURER en

M. C. WIJNBECK.

Prijs in heel linen stempelband

f 3.90

Uit het Voorwoord:

„Voor onze samenleving

gaat van de Diaconie de

prediking uit van het Evan-

gelie der Barmhartigheid.

De aan Gods Woord ont-

leende Gereformeerde be-

ginselen voor de armver-

zorging toe te passen, zoo-

als dat in het huidige van

ons wordt gevraagd, daar-

toe tracht ons nieuwe Hand-

boek de wegen te wijzen.“

Voor allen die in

aanraking komen met, of

belangstellen in de armver-

zorging, dus niet alleen voor

de Diaconen, doch ook

voor Predikanten, Maat-

schappelijke Werkers, enz.,

heeft dit boek groote waarde

Verkrijgbaar in den boek-

handel en bij den Uitgever

J. H. DONNER - ROTTERDAM.